

19 Sonrası...

Geleceği
yeniden
keşfetmek

**İş Dünyasında Değişen
Beklentiler: ESG'nin Yükselişi ve
Sürdürülebilir Finansman**

NewScientist

What a Biden presidency means for covid-19, climate change and tech

US president-elect Joe Biden has said he will "listen to science", promising to take new stances on tackling covid-19, climate change and other key issues.

The transition team for Biden and Kamala Harris, the US's first black, Indian-American and female vice president-elect

FINANCIAL TIMES

Asian ESG wave gathers pace as consumers and start-ups buy in

South Korea example shows 'patient capital' is needed as coronavirus stimulus funnels cash into eco-friendly businesses
Mouthfuls of succulent Korean barbecued beef doused in deep red ssamjang hot sauce — a dish served everywhere from

FINANCIAL TIMES

Companies defy investor demands on climate change

Analysis of 6,000 listed groups shows few businesses are close to meeting targets set by Paris accord.

FT ADVISER

Scottish Widows pulls half a billion from firms in ESG move

Scottish Widows is to divest nearly half a billion from companies that fail to meet its new environmental, social and governance standards.

CITY A.M.

FRC: Auditors must challenge management view of firm implications of climate change

Audit watchdog the Financial Reporting Council (FRC) has said auditors should test and challenge board and management's assessment of the implications of climate change outlined in financial statements.

Günümüze
kıyasla
2030'daki
küresel talep
öngörüsü

50%
daha fazla
enerji

40%
daha
fazla su

35%
daha fazla
gıda

The Guardian

Revealed: Covid recovery plans threaten global climate hopes

The prospect of a global green recovery from the coronavirus pandemic is hanging in the balance, as countries pour

The Sydney Morning Herald

Net-zero emissions drive puts Australian industry on notice

The pressure on Australia is indisputable. In a Tuesday night call, British Prime Minister Boris Johnson reportedly called on Scott Morrison to "act boldly" on climate change and stressed the need for ambitious targets to reach net-zero carbon emissions. But closer to home this week there was a strong indication the government will have to move quickly to take

The Washington Post

Merkel: US, Germany must stand together on climate change

BERLIN — The U.S. and Germany must stand "side by side" in handling the coronavirus pandemic, fighting global warming and terrorism, and in working for "an open global economy and free trade," German Chancellor Angela Merkel said Monday. President-elect Joe Biden brings decades of experience in domestic and foreign policy to the job, and "he knows Germany

ESG: Is India ready for the big change?

ESG funds, which imbibe environment, social responsibility, and corporate governance in their investing process are witnessing a lot of interest within investors. As ESG funds gain momentum in India, fund managers say companies will be forced to follow better governance, environment-friendly measures, and ethical practices. In this webinar, we outline the scope, trends, opportunities, and risks of

İçindekiler

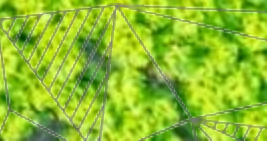
- Neden ESG?
Neden Şimdi?
- Şeffaflık ve Güvenilirliğe
Duyulan İhtiyaç
- ESG ile Yaratılan Yeni
Fırsat: Sürdürülebilir
Finans

pwc

Neden ESG ? Neden Şimdi ?

ESG'yi Nasıl Anlamlandırabiliriz?

Çevresel (environmental)

Karbon Emisyonları

Enerji Verimliliği

Su Stresi - Su Tüketimi

Biyçeşitlilik

Temiz Teknoloji Yatırımları

Sosyal (social)

Çalışan Eğitimleri

Ücret Eşitliği

Etik

Veri Güvenliği & Gizliliği

Sağlık Hizmetlerine Erişim

Dijitalizasyon

Yönetişim (Governance)

Yönetim Kurulu Kadın Oranı

İklim Konularında YK Gözlemi

Rekabete Aykırı Davranış

Yolsuzlukla Mücadele

Vergi Şeffaflığı

Bir rapordan daha fazlası...

ESG risklerinizi ve fırsatlarınızı açıkça belirleyin, risk yönetimi çerçevenizin içerisine dahil edin

Şirket ya da ürün bazlı etkini ölçümleyin ve sınırlarınızı doğru belirleyin

1.5 ya da 2 derecenin altı için senaryo analizi yapın

Startejinize uygun ve hazırlığını yaptığınız alanlarda taahhütte bulunun

Üst yönetimin dahil olduğu doğru takip ve yönetim mekanizmanızı oluşturun

Ücretlendirme politikanızda finansal olmayan KPI'lara yer verin

Yönetim Kurulları ve Kurumsal Komiteler ESG yönetimini ve gözetimini nasıl geliştirebilirler ?

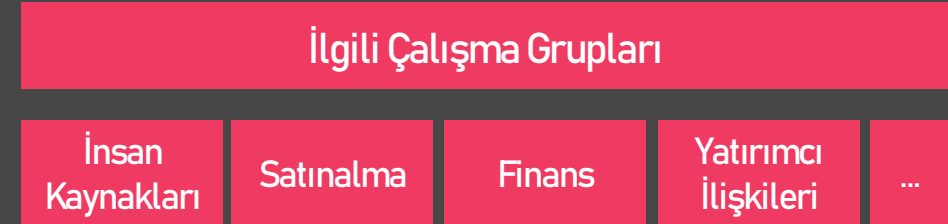
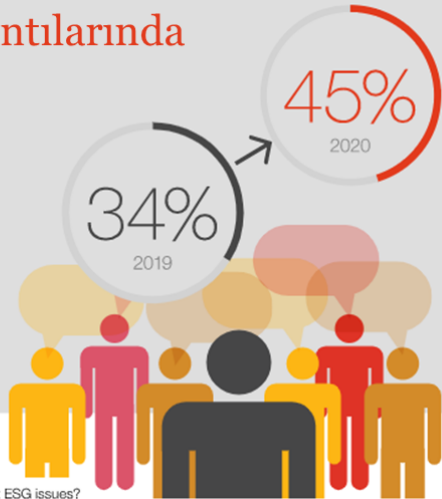
ESG kapsamında sorumluluk nereye ait ?

Pek çok şirket parçaları bir araya getirmeye yeni başlıyor ! İlgi çekici bir ESG hikayesi hazırlamak ve onu hayata geçirmek içinse yönetim kurulunun yakın gözetimi çok önemli. ESG yönetim kurulu ve şirket için yeni bir odak alanıysa belirli komitelere ayrıntılı gözetim ataması yapması gerekebilir. Ancak nihayetinde, ESG tüm komitelerle ilgili olacaktır.

ESG Yönetim Kurulu toplantılarında ivme kazanmaya başlıyor

Geçtiğimiz yıldaki %34'lük oranla karşılaştırdığımızda, 2020 yılında yöneticilerin %45'i, ESG konularının düzenli olarak Yönetim Kurulu ajandasının bir parçası olduğunu söylüyor.

Bugünün ve ESG kapsamında aksiyon almanın önemi

2020 bir dönüm noktası ve harekete geçme dönemidir !

1.5°C

Önümüzdeki 10 yıllık dönem, Paris İklim Anlaşması hedefine ulaşmak, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını gerçekleştirmek ve küresel ısınmayı **1.5°C ile sınırlamak için oldukça kritik bir dönemdir.**

155

155 şirket (toplam piyasa değeri 2,4 trilyon ABD dolarının üzerinde olan ve 5 milyondan fazla çalışanı temsil eden), dünya çapındaki hükümetleri COVID-19 ekonomik yardım ve iyileştirme çabalarını iklim bilimiyle uyumlu hale getirmeye çağıran bir bildiri imzaladı.

70

16 trilyon dolarlık varlıkları temsil eden 70'in üzerinde emeklilik fonu ve yatırım yöneticisinden oluşan bir koalisyon, 2050 yılına kadar portföylerindeki emisyon etkilerini azaltmak için "net sıfır" çerçevesi tasarladı.

73

Aralarında **Birleşik Krallık ve Fransa'nın** ve net sıfır emisyona ulaşmak **73 ülke 2050 yılına kadar net sıfır CO2 emisyonu taahhüdünde** bulundu.

BlackRock'ın CEO'su Larry Fink, CEO'lara hitap ettiği mektubunda "Yatırımların yönünü sürdürülebilirlik stratejisi belirleyeceğini" belirtti.

Citi, iklim değişikliği ile mücadele için 100 milyar dolarlık çevre finansmanı hedefi koydu.

BP, emisyon azaltımı üzerine teknoloji geliştirmek için beş yıllık 400 milyon dolar değerinde bir İklim Yatırım Programı açıkladı.

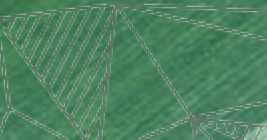
Microsoft, 2030'a kadar 'karbon negatif' olmayı, 2050'ye kadar (1975'ten beri) tarihsel karbon emisyonlarını ortadan kaldırmayı ve 1 milyar \$'lık bir iklim inovasyon fonu oluşturmayı taahhüt etti.

PwC US Remote Work anketine göre iş liderlerinin % 81'i ofislere geri döndüğünde iş yeri güvenlik önlemlerini değiştirmeyi; %54'ü ise uzaktan çalışmayı buna izin veren roller için kalıcı hale getirmeyi planlıyor.

Şeffaflık ve Güvenilirliğe Duyulan İhtiyaç

Ortak bir raporlama ve bildirim diline doğru

WEF Ortak Ölçütlere ve Sürdürülebilir Değer Yaratımının Tutarlı Raporlanmasına Doğru: Paydaş Kapitalizmi

Ocak 2020'de sürdürülebilir değer yaratmaya yönelik hazırlanan ortak ölçütler tanıtıldı. Bu çalışma kapsamında 4 ana başlık (Planet, People, Prosperity, Governance) altında sürdürülebilir değer yaratımı için 21 temel, 34 genişletilmiş ölçüt belirlendi.

IIRC, CDP, CDSB, GRI ve SASB İşbirliği – Kapsamlı Kurumsal Raporlama Standartları Adına Niyet Beyanı

CDP, CDSB, GRI, SASB ve IIRC kurumsal raporlamadaki karmaşık yapıyı standardize etmek için beraber çalışacaklarını açıkladılar. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde tek standart seti ile raporlama yapılacaktır.

IFRS Foundation – Sürdürülebilirlik Raporlamasına İlişkin İstişare Belgesi

Eylül 2020 yılında yayımlanan bu çalışma iklimle ilgili risklerin açıklanmasına odaklanan bir dizi küresel sürdürülebilirlik standardının değerlendirilmesi ve bu standartların geliştirilmesinde IFRS'in oynayabileceği role ilişkin hazırlanmıştır.

Dünya'da Neler Oluyor? AB Taksonomi Yönetmeliği

2020 Haziran ayında yayımlanan bu yönetmelik ile yatırım fonu yöneticileri yatırım yaptıkları şirketlerden ESG ile ilgili güvenilir, tutarlı ve karşılaştırılabilir göstergeler toplamasını ve bu verileri yatırım kararları ile risk yönetimi süreçlerine dahil etmelerini sağlamaktadır.

İngiltere'de ve Yeni Zelanda'da TCFD Zorunluluğu

Financial Conduct Authority (FCA), 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, Birleşik Krallık'ta borsada işlem gören premium şirketlerin, Görev Gücü İklimle İlgili Finansal Bildirimlerle (TCFD) uyumlu olarak, iklim değişikliğinin işlerini nasıl etkilediği hakkında yapma zorunluluğu getirdi. 1 milyar Yeni Zelanda dolarından fazla varlığa sahip tüm bankaların, varlık yöneticilerinin ve sigorta şirketlerinin, 2023 itibarıyla TCFD küresel standardı uyarınca iklim risklerini açıklamalarını gerektiriyor.

Türkiye'de Neler Oluyor? SPK – Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi

SPK, Ekim 2020'de halka açık kurumların ESG göstergelerini raporlamaya teşvik etmek adına Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'ni yayımladı.

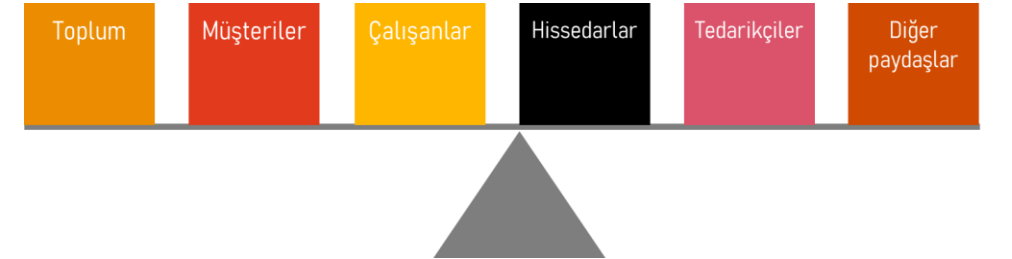
Şeffaflık İş Dünyasında Güven Oluşturmanın Anahtarıdır

Her şirketin amacını belirlemesi, tüm paydaşlarının ihtiyaçlarını dengelemesi ve başarıyı nasıl ölçüp aktaracağına karar vermesi için artan beklentiler vardır. Kritik nokta amaca yönelik anlamlı ve ölçülebilir bilgileri raporlamaktır. Bu bilgiler,

- Marka hakkında,
- Tutarlı,
- Genel olarak anlaşılmış,
- Doğru tanımlanmış,
- Hesap verebilirliği destekleyecek veriler olmalıdır.

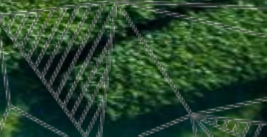
Yeni değer ölçüleri hakkında ortak bir anlayış oluşturmaya yardımcı olmak ve kullanımlarının daha geniş bir şekilde benimsenmesini ve kabul edilmesini teşvik etmek için: **Bağımsız Güvence**

- Önceliklere ve stratejiye uygun kapsam
- Karşılaştırılabilirlik adına geriye dönük kapsam
- Ölçümlenebilir verilerin raporlanması
- Hesaplama metodolojileri ve süreçlerinin açıklanması

ESG ile Yaratılan Yeni Fırsat: Sürdürülebilir Finansman

Tahmin ettiğinizden çok daha benzer: Covid 19, iklim krizi ve ESG

1

Covid 19 ve İklim Değişikliği krizi belirgin bir benzerliği paylaşıyor: **En kötü hasar, toplum görünüşte soyut bir tehdit harşısında kararlı ve erken harekete geçme taahhüdünde bulunduğu engelleniyor.**

2

İklim değişikliği gibi soyut tehditlerin ciddiyetini anlamak toplum içinde zor olabiliyor. Başlangıçta Wuhan şehriyle sınırlı görüldüğünde soyut olan virüs, önlem almayı gerektirmiyordu ancak COVID-19'a **yakalanma tehdidi yakın görüldüğünde, insanlar özgürlüklerine katı sınırlamalar getirmeyi kabul ettiler.**

3

Covid 19 sonrası tartışılan ve aslında ESG'nin konusu olan başlıklar:

- Bilgi güvenliği,
- Çalışan eğitim ve gelişimi,
- Çalışan hakları (ücretlendirme ve yan haklar),
- Çalışan sağlığı ve güvenliği
- Sorumlu yatırım
- Yönetici sorumlulukları

%55

ABD sosyal mesafe önlemlerine bir hafta önce başlasaydı, Mart ortası ile Mayıs başı arasında tahmini % 55 ölümden (36.000) kaçınmış olabilirdi.*

%37

İklim değişikliği ile mücadele için alınacak önlemler ve aksiyonların 2025 sonrasına ertelenmesi durumunda maliyetler %37 artacaktır.**

*Pei, S, S Kandula and J Shaman (2020), "[Differential Effects of Intervention Timing on COVID-19 Spread in the United States](#)",

** Furman, J, R Shadbegian and J Stock (2015), "[The cost of delaying action to stem climate change: A meta-analysis](#)",

Sürdürülebilir Finans'ta Öncü Olun: ESG'yi Temel Süreçlerinize Entegre Edin

Sürdürülebilir Finans

Çevreye ve iklime verilen zararı azaltmayı, sosyal katılımı teşvik etmeyi ve sürdürülebilir kurumsal yönetişimi yükseltmeyi amaçlayan finansal hizmet sağlayıcıların tüm faaliyetlerini kapsar.

Öncesi ve 2020 sonrası: ESG devriminin finans sektöründeki sıçrayışının temel nedenleri...

Gönüllü düzenleme ve mevzuatlarda zorunluluğa geçiş

ESG bağlantılı yatırımlardan alınan üstün performans

Artan yatırımcı beklentisi

Artan çevre, sosyal ve sağlık krizleri

bu dönüşme ayak uydurmak için yapılacaktır

- Kurumunuzu tekrar konumlandırın
- ESG alanında güvenilir ve tutarlı bir yaklaşım edinin
- Ürün ve hizmet seviyesinde ESG entegrasyonunu sağlayın
- Doğru verileri toplamak için mücadele edin
- Güçlü bir ESG risk yönetimi çerçevesi geliştirin
- Hem kendi çalışanlarınızı hemde yatırım çevrenizi eğitin
- Yatırımcılarınıza doğru raporlamayı yapın

180
milyar €

Paris Anlaşması'nın hedefleri doğrultusunda küresel sıcaklıkları korumak için gerekli politikaları ve yatırımları finanse etmek için AB tarafından yıllık 180 milyar €'nın üzerinde bir mali boşluk belirlenmiştir.

%71

JP Morgan Asset Management Ankete cevap verenlerin %71'ine göre Covid 19 krizi iklim değişikliği gibi risklerle mücadele için aksiyon almak adına itici bir güç olmuştur.

52,6
milyar €

Morningstar verilerine göre pandemi sonrası artan taleplerin de etkisiyle Avrupa'daki ESG fonları 2020'nin üçüncü çeyreğinde 52,6 milyar € büyüyerek toplam varlıkları 882 milyar €'ya ve tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı.

Sürdürülebilir Finans ve ESG ilişkisi: 4 farklı liderlik seviyesi

Sürdürülebilir Finans, finans sektörünün aktörlerine kendilerini diğerlerinden ayırt etmek adına müthiş bir fırsat sunmaktadır.

Ürün ve hizmetler:

Yatırım portföyünün halihazırda ne kadarı “yeşil” olarak sınıflandırılabilir?
Hangi sürdürülebilir finans aracı sizin kurumunuz için doğrudur?
Ürün için uygun çerçevede nasıl yaratılır?

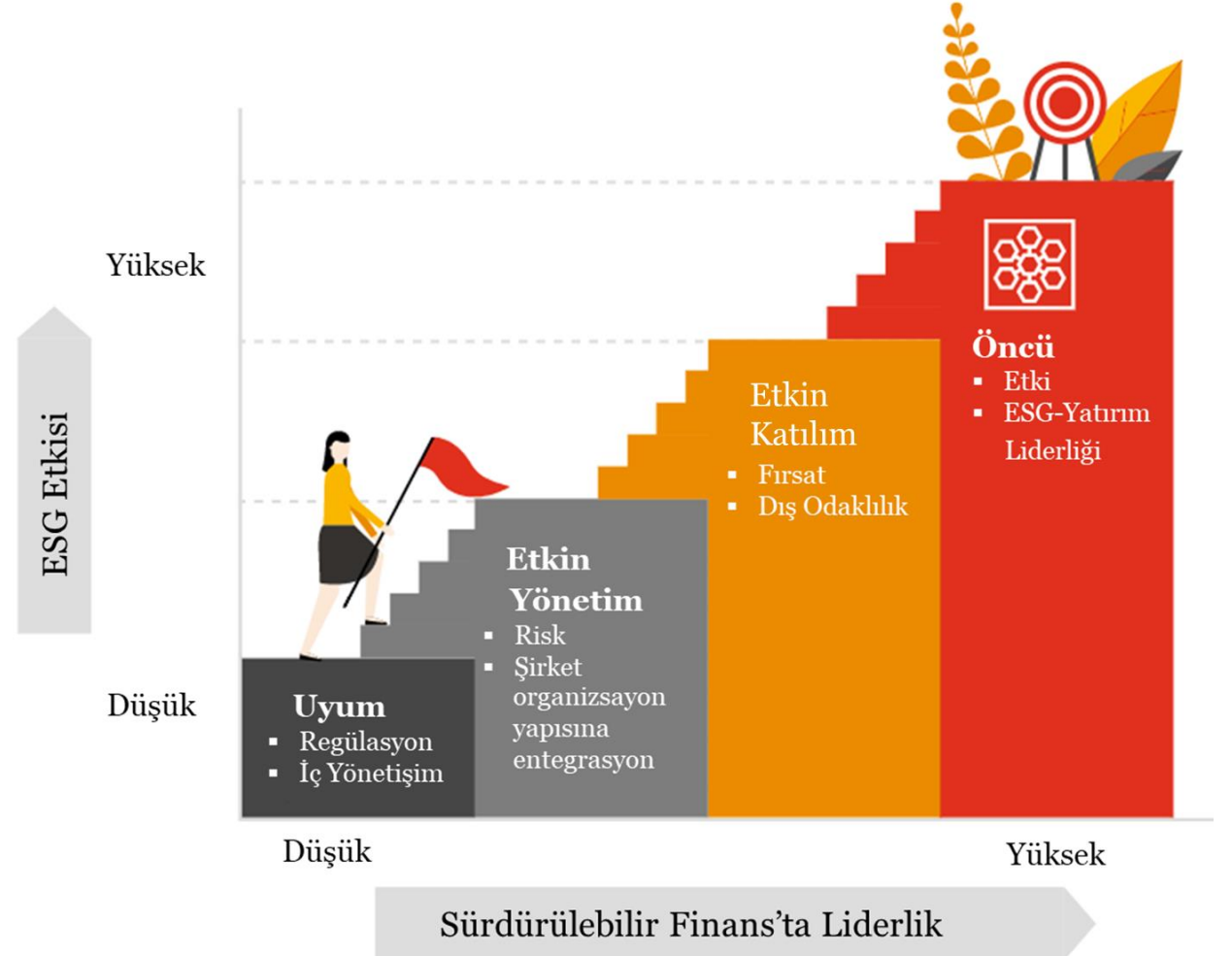
Risk Yönetimi:

Kurumun maruz kaldığı ESG riskleri nelerdir?
Müşteri kabulü, değerlendirme modelleme, izleme, raporlama ve harici yayımlama adımlarında kadar bu riskler nasıl yönetiliyor ve genel risk yönetimine nasıl entegre ediliyor?

Raporlar ve Açıklamalar:

Kurumlar sürdürülebilir finans yatırımlarını sınıflandırılmasını doğru raporluyor mu?

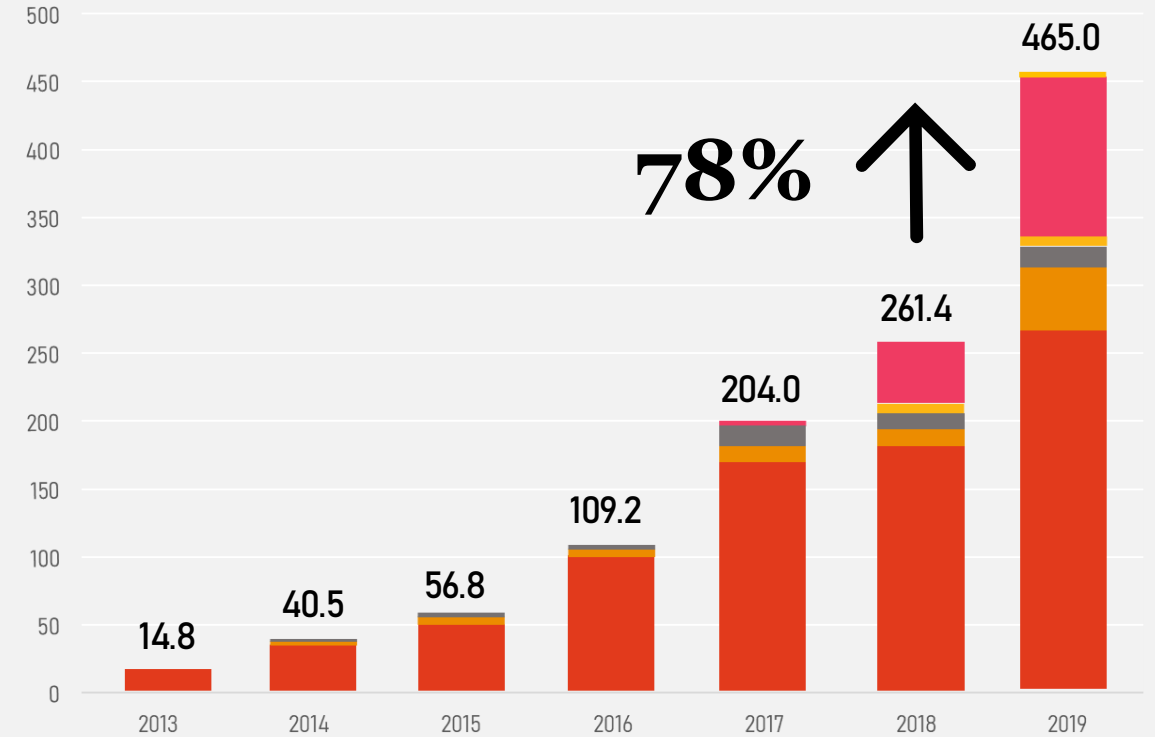

Sürdürülebilir Finans pazarındaki büyük sıçrayışın artarak devam etmesi bekleniyor

	İlk İhraç	Gerek- lilikler	Rehberler	Toplam İhraç (2019)	2020 için Tahminler
Yeşil Tahvil	2007	Use of proceeds	Green Bond Principals (GBP)	271 milyar \$*	175-225 milyar \$****
Sürdürülebilir Tahvil	2014	Use of proceeds	Sustainability Bond Guidelines (SBG)	46 milyar \$*	150 milyar \$****
Sosyal Tahvil	2015	Use of proceeds	Social Bond Principals (SBP)	16 milyar \$*	
Yeşil Krediler	2016	Use of proceeds	Green Loan Principals	6.8 milyar \$**	
Sürdürülebilirlik Bağlantılı Krediler	2017	ESG Performansı	Sustainability Linked Loan Principals	122 milyar \$***	

Küresel sürdürülebilir borçlanma piyasasındaki ihraçlar***

* Sustainable Bond Insights, BloombergNEF, Bloomberg L.P.

** Climate Bond Initiative – Green Bond Market Summary

*** BloombergNEF, Bloomberg L.P.

**** Moodys

Sürdürülebilir Finans alanında Dünya’da ve Türkiye’de Neler Oluyor?

Türkiye sürdürülebilir finans piyasası ve öncüler

Yeşil Tahvil/Bono

TSKB – 300 milyon \$ (2016): *İlk yeşil/sürdürülebilir tahvil ihracı*
Garanti BBVA – 150 milyon \$ (2017), 50 milyon \$ (2019)
İş Bankası – 50 milyon \$ (2019): *ilk %100 Yeşil Eurotahvil işlemi*
Yapı Kredi – 50 milyon \$ (2020)
Akbank – 50 milyon \$ (2020)
Vestel – 100,5 milyon TL (2020): *ilk TL cinsinden yeşil/sürdürülebilir tahvil ihracı*

Sürdürülebilir Tahvil

Vakıfbank – 750 milyon \$ (2020): *ilk sürdürülebilir Eurobond işlemi*

Sosyal Tahvil/Bono

Garanti – 75 milyon \$ (2018): *ilk sosyal bono ihracı (gender bond)*

Yeşil Krediler:

Garanti BBVA – 10 milyon \$ (2018): *ilk yeşil kredi* – Zorlu Enerji
Garanti BBVA, İş Bankası, Vakıfbank, Yapı Kredi, KfW ve EBRD iş birliği ile – 350 milyon \$ (2018): *ilk yeşil proje finansmanı kredisi*

Sürdürülebilirlik (ESG) Bağlantılı Krediler:

Garanti BBVA – 44 milyon \$ (2019): *ilk Cinsiyet Eşitliği kredisi* – Polat Enerji, 151,2 milyon TL (2020) – Limak

Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) tarafından hayata geçirilen, dünya çapında toplam aktif büyüklükleri 47 trilyon doları aşan 130 bankanın kurucu imzacı olduğu Sorumlu Bankacılık Prensipleri’ne Türkiye’den de Garanti BBVA, ING, Kalkınma Yatırım Bankası, Şekerbank, TSKB ve Yapı Kredi kurucu imzacı olarak katılım sağladı.

225
milyar €

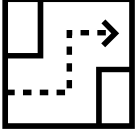
AB’nin Covid 19 sonrası kurtama operasyonunun bir parçası olan 750 milyar € değerindeki Kurtarma Fonu’nun 3’te birlik bölümü yeşil tahvil olarak ihraç edilecek.

2019 yılında

en fazla tahvil ihracı yapılan ülkelere baktığımızda yeşil tahvilde sırasıyla ABD, Fransa, Çin, Almanya ve Hollanda; sosyal tahvilde Fransa, Japonya, Hollanda, ABD ve İngiltere; sürdürülebilir tahvilde ise Güney Kore, Almanya, İspanya, ABD ve Hollanda’nın başı çektiğini görüyoruz.

PwC Sürdürülebilirlik Hizmetleri

Strateji

Sürdürülebilirlik odaklı strateji ve iş modelinin oluşturulması.

- *Entegre düşünce, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Bilime Dayalı Taahhüdler*

Yönetişim

Şirket organizasyonel yapısının, politikalarının ya da süreçlerinin sürdürülebilirlik amaçlarına uygun hale getirilmesi.

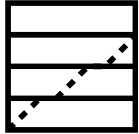
- *Sürdürülebilirlik yönetimi, sürdürülebilirlik politikası*

Etki Ölçümlemesi

Daha iyi karar alma mekanizması oluşturmak için sosyo-ekonomik ve çevresel etkinin ölçülmesi ve monetize edilmesi

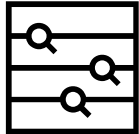
- *Etki analizi, TIMM modeli*

Raporlama

Paydaşlarla en doğru şekilde iletişimi sağlamak adına raporlama yapılması

- *Entegre raporlama, sürdürülebilirlik raporlaması, CDP raporlaması*

Bağımsız Güvence

Raporların şeffaflığının sağlanması ve paydaş güveninin kazanılması için sürdürülebilirlik denetimi

- *ISAE 3000 ve ISAE 3410*

Ediz Günsel
Ortak

Sürdürülebilirlik Hizmetleri Lideri

Cenk Uslu
Ortak

Bağımsız Güvence

Evren Sezer
Ortak

Yönetişim

İdil Özdoğan
Direktör

Strateji & Etki Ölçümlemesi

Ali Yörük
Direktör

Raporlama & Denetim

Deniz Baran
Kıdemli Müdür

Yönetişim & Raporlama

Ezgi Eğribozlu
Müdür

Sürdürülebilirlik Hizmetleri

Ceren Yazıcı
Kıdemli Danışman

Sürdürülebilirlik Hizmetleri

Ediz GÜNSEL,

Sürdürülebilirlik Lideri

P: +90 (212) 326 6040

M: +90 (532) 262 9066

e.gunsel@pwc.com

Evren SEZER,

Ortak

P: +90 (212) 326 6060

M: +90 (533) 702 3165

evren.sezer@pwc.com

Ali YORUK,

Direktör

P: +90 (212) 326 6831

M: +90 (549) 209 3075

ali.yoruk@pwc.com

Ezgi EĞRİBOZLU,

Müdür

P: +90 (212) 326 6060

M: +90 (533) 702 3165

ezgi.egribozlu@pwc.com

Teşekkürler

Albert Einstein

“İnsanlık hayatta kalmak istiyorsa, büyük ölçüde yeni bir düşünce tarzına ihtiyacımız var.”